

Jakso 2: Kenen on vastuu, kun teknologia muuttaa meitä?

[00:00:01]: Aalto-yliopiston podcast.

Risto Sarvas [00:00:07]: Mikä tekniikka sinua on viimeiseksi ärsyttänyt, Marjo?

Marjo Kauppinen [00:00:11]: Kyllä se liittyy tähän sosiaaliseen mediaan yleisesti. Olen huolissani demokratiasta.

Risto Sarvas [00:00:18]: Viittaat varmaan tuonne rapakon taakse? No mikä siellä ärsyttää?

Marjo Kauppinen [00:00:22]: Meidän tapamme puhua ja kuunnella toisiamme on muuttunut.

Risto Sarvas [00:00:27]: Miten teknologia liittyy siihen?

Marjo Kauppinen [00:00:29]: Se on opettanut meitä, kun me sähköisesti kommunikoimme lyhyeen, tiiviiseen ja hieman provokatiiviseen tapaan ilmaista asioita. Meillä ei ole aikaa pureskella sitä, vaan hyppäämme heti seuraavaan argumentaatioon. Ja sitten se saa aikaan sellaisen, että me puolustamme vain omaa näkemystämme.

[musiikkia 00:00:49]

Risto Sarvas [00:00:58]: Tämä on Kahvit näppikselle, Aalto-yliopiston tietotekniikan laitoksen podcast. Ja tässä ohjelmassa kysymme, että mitä teknologia voi opettaa meille maailmasta, ihmissuhteista ja meistä itsestämme.

Marjo Kauppinen [00:01:16]: Minun nimeni on Risto Sarvas, vieraana tänään ohjelmistotuottajana on työelämän professori Marjo Kauppinen, tervetuloa Marjo.

Risto Sarvas [00:01:22]: Kiitos kiitos.

Marjo Kauppinen [00:01:24]: Ja sinun kanssasi tänään juttelemme siitä, että kuka oikeastaan ottaa vastuun kun tekniikka ei toimi, kourkuttaa, tai toimii jotenkin väärällä tavalla. Tai ehkä jopa menemme sinne etiikan väärälle puolelle. Niin kenen vastuulla se homma onkaan. Sinua Marjo selvästi kiinnostaa ihmiset ja yhteiskunta. Olet tietotekniikan laitoksella töissä. Sinun tutkimuksen alasi on ohjelmistotuotanto, ja erityisesti käyttäjäkeskeinen suunnittelu. Mitä väärinkäsityksiä ihmisillä tyypillisesti on alastasi?

Marjo Kauppinen [00:01:59]: Ehkä sellainen yksi yksinkertaistus, että käyttökeskeinen suunnittelu on sitä, että se käyttöliittymä on helppokäyttöinen. Että sitä kavennetaan. Se on hyvin tärkeä asia, mutta se on paljon paljon muutakin kuin sitä. Ja toinen on se, että minulla edelleen on haave, että jokaisen ohjelmistosuunnittelijan olisi hyvä ymmärtää ne käyttäjien tarpeet ja käyttötarkoitus, sen käyttäjän tämänhetkinen tilanne. Että ei ole tarkoitus, että siihen tulee joku erillinen asiantuntijaryhmä joka sen tekee. Vaan se tehdään yhteistyössä. Ja myös ohjelmistosuunnittelijat, ihmiset jotka tekevät sen ohjelmoinnin, myös he ovat ymmärtäneet sen. Toki on myös erikoistumisia jos on kovaa osaamista vaativaa. Mutta se voidaan tehdä ryhmätyönä, joka auttaa sitten myös heitä jotka tekevät mahdollisesti niitä teknisempiä osia siitä järjestelmästä. Niin kyllä siinä käy helposti niin siinä digitaalisten ohjelmistojen kehittämisessä, että se kehitys lähti menemään sellaiseen suuntaan, ja me kehittäjinä teemme sellaisia päätöksiä, jotka mahdollisesti kääntävät sen palvelun sellaiseksi joka ei enää olekaan hyödyllinen tai tue käyttäjää ja heidän tarpeitaan.

Risto Sarvas [00:03:25]: Onko sinulla hyvää esimerkkiä jossa on ehkä raiteilta suistuttu?

Marjo Kauppinen [00:03:30]: Sairaalahjärjestelmät ovat hyvin vaativia. Se on työyhteisöltä todella haastavaa monella tapaa. Muistan kun isäni oli teho-osastolla. Hoitaja tai joku istui vieressä koko ajan, 24 tuntia, siinä oli kaikki laitteet. Siinä se toimi selvästi, hoitajat tiesivät miten niitä laitteita käytetään ja miten ne tukivat. Mutta ne olivat siinä sivussa, ne tukivat sitä hoitajan työtä. Kun isäni siirtyi varsinaiselle osastolle teho-osastolta, niin kävimme siellä, ja huomasin että hoitajat istuivat siellä sellaisessa akvaariossa, heillä oli kaikilla koneet edessä, ja heillä oli hyvin vähän aikaa käydä potilaiden luona. Yhtenä esimerkkinä, isäni kaatui ja löi päänsä ja hänelle tuli aivoverenvuoto. Lääkäri oli juuri kierrolla, ja hänellä oli se tietotekninen laite edessä, kun tulimme siihen. Ja koko sinä aikana hän ei katsonut meitä, vaan hän tuijotti sitä laitetta. Ja sitten hän totesi meille, että isästänne ei tule enää koskaan samanlainen kuin hän oli ennen tätä kaatumista.

Risto Sarvas [00:04:50]: Sieltä laitteiden takaa teille.

Marjo Kauppinen [00:04:51]: Sieltä laitteiden takaa. En tarkoita sitä, etteikö paljon tietotekniikasta ja niistä järjestelmistä ole ollut valtavaa hyötyäkin. Mutta siellä on heijastumisia ja vaikeuksia joita ei ole ymmärretty että mihin se voi johtaa lääkärin työssä, joka on ennen muuta hyvin henkilökohtainen sosiaalinen tapahtuma.

Risto Sarvas [00:05:16]: Tuo on kyllä hyvä esimerkki siitä, että se inhimillisyys poistuu keskiöstä. Ja häntä heiluttaa koira. Varmasti muitakin esimerkkejä tulee todella paljon. Kaikki työssäkäyvät tietävät kaiken maailman matkalaskujärjestelmät ja muut.

Marjo Kauppinen [00:05:34]: Meinasin ottaa tämän esimerkkinä, mutta se tuntui hieman kaukaiselta. Että kaikki ihmiset eivät tee matkalaskuja. Minulta jäi valtava määrä matkalaskuja tekemättä kun meille tuli uusi matkalaskujärjestelmä. En kerta kaikkiaan jaksanut käyttää sitä.

Risto Sarvas [00:05:51]: No miten sitten uutiset ja sosiaalinen media? Mikä siinä on häntä, ja mikä on koira, ja kuka sitä häntää heiluttaa?

Marjo Kauppinen [00:05:59]: Jos yritän vähän kahdesta näkökulmasta, kun itse olen elänyt siitä että aamuisin aloitetaan paperilehden lukeminen, ja se luetaan sitten, ja mahdollisesti illalla palataan siihen. Ja se on se tapa ollut. Siihen liittyy tietynlaisia, varmasti rutiinejakin, mutta erittäin miellyttäviä asioita. Ja nyt kun katson miten nuoret käyttävät, he eivät ole tottuneet sanomalehteen. Kun seuraan, niin he todella hienosti ja nopeasti osaavat hakea tietoa. Että näen että pitää pystyä näkemään erilaisia käyttäjäryhmiä. Se, mikä sopii joillekin, on hyvä, mutta se ei välttämättä ole kaikille hyvä. Meidän pitäisi ymmärtää paljon paremmin erilaisia käyttäjätarpeita, eikä aina tarjota, kuten esimerkiksi tässä sosiaalisessa mediassa, näen että jollain tavalla se on vähentänyt fyysistä kanssakäymistä, esimerkiksi sitä että ennakolta sovitaan ja tavataan ja pidetään kiinni siitä tapaamisajasta. Mutta toisaalta se on mahdollistanut laajemman ystäväpiirin, nopean ajatustenvaihdon, mitä tällä hetkellä kenelläkin on mielessä. Mutta hyvin harvoin pääsemme niin sanottuun kunnan keskusteluun niissä. Että ne ovat lyhyitä heittoja mitä vaihdamme ystäväpiirissä siellä. Ja sitten meidän tulisi ymmärtää se, että jos me kehitämme jonkun palvelun, niin se saattaa muokata ihmisten käyttäytymistä niin etteivät he itsekään edes huomaa sitä. Miten meidän pitäisi reagoida? Eilen näin perjantaidokumentin, jossa otsikkona oli "Älykännykkä vei lapseni".

Risto Sarvas [00:07:52]: Mikä sen pointti oli?

Marjo Kauppinen [00:07:53]: Siinä oli pikkupoika, joka jäi kiikkiin kännykkään. Hän ei enää halunnut käydä koulua ja hänelle jouduttiin löytämään sijaisvanhemmat. Hänestä alkoi nousemaan aggressiivisuutta. Selkeästi riski syrjäytymiseen, jos uskallan sanoa lyhyenä kommenttina. Esimerkiksi peleissä on varmasti paljon hyvää, mutta kyllä niihin voi jäädä kiinni, ja sitten olet siellä omassa maailmassasi. Tämä äiti siinä totesi, että kun he olivat hetkeksi ottaneet pois kännykän, hän oli mennyt ulos ja pelaillut ja palaillut takaisin siksi nuoreksi pojaksi, joka oli ollut. Mutta sitten hän rupesi vaatimaan sitä kännykkää koko ajan, että ei pystynyt millään lailla nähtävästi rajoittamaan sitä. Kenen on vastuu?

Risto Sarvas [00:08:49]: Kenen on vastuu?

Marjo Kauppinen [00:08:50]: Se on erittäin iso kysymys minusta.

Risto Sarvas [00:08:53]: Menkäämme siihen kohta. Mutta sitä ennen kysyn välikysymyksen. Nämäkin asiat mistä nyt juttelemme, niin eiväthän nämä ole tulleet viime aikoina. Emmekö ole oppineet mitään? Joko tutkijoina tai näiden laitteiden suunnittelijoina, tai niiden käyttäjinä.

Marjo Kauppinen [00:09:14]: Erittäin hyvä ja vaikea kysymys. Kyllä niistä on puhuttu, mutta olemmeko riittävän syvällisesti ymmärtäneet niitä, tai että esimerkiksi opetuksessamme kävisimme läpi niitä asioita riittävän syvällisesti. Että olisi toimintatapoja esimerkiksi siihen vaikeaan kysymykseen että kenen ja kuinka kauan pitäisi seurata jonkun palveluksen vaikutusta yksittäisiin ihmisiin, ryhmiin, jopa yhteiskuntaan. Niin kuinka paljon sitä tehdään, kenen sitä pitäisi tehdä. Ja kyllä tutkijana sanoisin että ainakin meidän pitäisi tehdä sitä. Mutta kyllä me minun mielestäni olemme oppineet, mutta samalla tietotekniikka ja digitaaliset palvelut menevät yhä laajemmiksi, ne uivat vähän huomaamatta. Ja välillä se on aika lähellä uskontoa. Teknologia vie paljon eteenpäin.

Risto Sarvas [00:10:12]: Paljon puhutaan, että otetaan avosylin tekniikka vastaan, ja selvästi erityisesti Suomessa elämme sellaisessa maailmassa jossa meidän pitäisikin ottaa teknologia vastaan. Ovatko ihmiset terveellä tavalla epäileväisempiä siihen, että hetkinen, tarvitseeko tätä härpäkettä tai tätä palvelua ottaa vastaan?

Marjo Kauppinen [00:10:33]: Kyllä nykyisin sitä eriävääkin mielipidettä on mahdollista nostaa esiin, ja rohkeita ihmisiä on. Otan esimerkiksi opetuksen. Ja nyt tänä korona-aikana, niin kyllähän nyt on noussut se, että minkä verran tarvitaan tietotekniikkaa, ja mikä sen rooli digitaalisten palveluiden opetuksessa on. Kyllähän siellä nousee

kriittistä kyseenalaistamista. Mikä on mielestäni erittäin tärkeää. Siinä tullaan siihen kysymykseen että mikä on olennaista meidän oppimisessamme ja koulutuksessamme. Kyllähän se on paljon muutakin kuin asioiden oppiminen, siihen liittyy paljon muutakin, se sosiaalisuus ja...

Risto Sarvas [00:11:20]: Jos jotain positiivista haen tästä kun on siirrytty etäopetukseen ja -oppimiseen ja -töihin, niin väitän että valtaosa ihmisistä näkee myös ne täysin digitaalisen vuorovaikutuksen ongelmat. Ainakin itse optimistisena näen että tästä tullaan siitä viisaampuna ulos. Nähdään, että tähän asia toimi digilaitteilla ihan hyvin, mutta emme olleet aikaisemmin ymmärtäneet tai kokeneet. Se on niin vahvaa, koska se on kokemus. Meillä ei ollut sitä kokemusta että jos koko homma menisi digitaaliseksi, niin ei tätä niin kauan jaksakaan ilman että alkaisi viiraamaan.

Marjo Kauppinen [00:11:58]: Se on kyllä erittäin hyvin sanottu. Se on varmasti tässä yksi sellainen, ja nyt siitä puhutaan entistä avoimemmin ja rohkeammin.

[musiikkia 00:12:07]

Risto Sarvas [00:12:20]: Palataan siihen vastuukysymykseen. Kenen vastuulla tämä sitten on? On noussut toisaalta esille ne suunnittelijat jotka tekevät, ja sitten olemme tottakai puhuneet käyttäjistä jotka käyttävät teknologiaa. Kolmantena on vielä ehkä yhteiskunta, se on toisaalta sellainen iso hämärä toimija. Mutta miten sinä näet, jakautuuko tämä vastuu, vai kenen vastuulla tämä on, että teknologia ei aiheuta asioita joita emme halua?

Marjo Kauppinen [00:12:50]: Ensin jos lähden siitä suunnittelusta. Kun me lähdemme kehittämään jotain, käyttämään uutta teknologiaa, nyt kun olen tietotekniikan laitoksella niin uusia digitaalisia palveluja tai sovelluksia. Kyllä toivon, että ihan yksittäisellä suunnittelijalla on vastuu. Ja toivottavasti meillä on rohkeutta myös ottaa kantaa tällaisiin kysymyksiin. Minusta yliopiston tehtävä on myös antaa eväitä opiskelijoille, niin että he voivat tuoda näitä asioita perustellusti, hyvin argumentoiden, tutkimustuloksiin perustuen esille. Sitten sanon että usein kehitämme tiimeissä, niin niillä tiimeillä on vastuu. Eli yhdessä he vastaavat sekä siitä että se on kehitetty, mutta myös siitä lopputuloksesta mikä tulee käyttöön. Se organisaatio, on se sitten julkinen tai yksityinen, niin kyllä yrityksellä tai organisaatiolla on ennen muuta vastuu siitä. Heidän tulisi seurata niitä pitempiäaikaisia vaikutuksia. Usein se yksittäinen suunnittelija tai tiimi eivät pysty sitä tekemään. Heillä vaihtuu seuraavaan hankkeeseen tai uuden tuotteen kehittämiseen. Ja kyllä sitten yhteiskunnallakin on iso vastuu. Mitä kaikkea se voi sitten tarkoittaa, välillä se voi tarkoittaa lainsäädäntöä. Mietin esimerkiksi siinä

eilisessä dokumentissa kun älykännykkä vei lapsen, että kyllä varmasti käyttäjilläänkin on vastuu. Mutta siinä se äiti totesi, että kumpikaan vanhemmista ei ollut tottunut käyttämään, he eivät tieneet ja heillä ei ollut eväitä edes ymmärtää mitä oli tapahtumassa. Niin kyllä tässä tulee se iso kysymys että kenellä on vastuu, mitä olisi pitänyt tehdä, tällaisina murrosaikoina varsinkin kun tehdään isoja. Miten me voisimme tukea vanhempia? Tässä olisi varmasti koululla ollut paikkaa, ja mahdollisesti heilläkin oli tässä sosiaalityöntekijöihin yhteys, mutta ne olivat aika kevyet ne tilanteet, ne olivat hyvin lyhyitä puheluita. Ja se tilanne sitten kärjistyi siinä. Mutta kenelläkään ei ollut yksin vastuu. Mutta niistä vastuista pitäisi puhua, ja yhteiskunnassa pitäisi ero tahojen kyetä reagoimaan nopeasti asioihin ja selvittää mitä on tapahtunut. Mikä on se ilmiö esimerkiksi älykännyköissä. Joissakin maissa on tehty päätös, että älykännyköitä ei koulussa saa käyttää.

Risto Sarvas [00:15:40]: Puhuit aikaisemmin rohkeudesta suunnittelijoissa. Mitä tarkoittit sillä rohkeudella ja vastuunottamisella?

Marjo Kauppinen [00:15:48]: Yritän konkreettisen esimerkin kautta. Me olemme joillakin kursseilla keskustelleet tästä vastuukysymyksestä, ja erityisesti tilanteissa joissa on asiakas joka on eri organisaatio kuin se kehittävä organisaatio. Kävimme keskustelua oppilaiden kanssa siitä, että mitä jos suunnitelijaryhmä näkee, että se mitä asiakas pyytää, on menossa jollakin tavalla väärään suuntaan, ja he ovat eri mieltä asiasta. Niin onko heillä rohkeutta käydä se keskustelu, ja keinoja käydä se keskustelu asiakkaan kanssa? Niin että ei tehdä, vaikka tiedetään että tässä voidaan nyt ajaa monella tavalla karille. Että voi olla monenlaisia syitä. Mielestäni se on sellainen asia, että toivottavasti olisi rohkeutta käydä se keskustelu, ja osa opiskelijoista sanoo että he ovat yrityksissä töissä jossa se ei ole mahdollista. He noudattavat mitä asiakkaalta tulee. Ja sitten on yrityksiä ja organisaatioita joissa sanotaan että tällainen oikeus on myös, mutta entä siinä tilanteessa jossa organisaatiossa ei ole sitä, niin onko rohkeutta nostaa niitä asioita esille. Ja kyseenalaistaa. Hieman surullista, meillä paljon puhutaan että pitäisi olla kriittistä ajattelua. Niin mihin se konkretisoituu? Puhumme siitä hyvin yleisellä tasolla. Mutta viime kädessä se konkretisoituu ihan niihin suunnittelupäätöksiin, rohkeuteen käydä sitä vuoropuhelua eri osapuolten kanssa. Ja uskoa siihen, että toimimalla, ei ole eettisesti vain yhtä ainoaa oikeaa asiaa. Mutta ainakin niistä voi nostaa niitä keskusteluun.

Risto Sarvas [00:17:42]: Mielestäni tuo on todella tärkeä pointti. Paljon sanotaan että ollaan kahvilassa tai illalla viinilasillisella. Kaikki olemme niin, että "juu, enemmän kriittistä ajattelua", ja kyllä teknologiaakin pitäisi olla kriittisesti. Palataan sinne työpaikalle tai johonkin, niin se unohtuu. Näen sen niin, ettei sitten nähdä sitä, että ne ehkä tuntuvat jotenkin yksinkertaisilta ne työpaikalla tehtävät päätökset. Vai minkä takia se kriittinen ajattelu jää sinne maljapuheisiin?

Marjo Kauppinen [00:18:16]: Minusta tuntuu, että se kriittinen ajattelu vaatii juuri sitä aikaa ajatella, kyseenalaistaa ja pohtia asioita erilaisista näkökulmista. Mutta jos meillä on koko ajan suorituspainetta, että nyt meillä on tuo takaraja, nyt pitää tehdä tämä asia tuohon päivään mennessä. Niin kyllä siinä helposti käy niin että valitsee sen tien, että tehdään nyt tämä niin sitten olemme saavuttaneet asetetun tavoitteen. Ja kyllähän niissä saattaa nousta hankalia ja vaikeita keskusteluja, joissa pitäisi olla kyky kompromisseihin ja ennen muuta työstämiseen. Se saattaa näkyä ihan selkeinä konflikteina, joita useimmat meistä varmasti pelkäävät. Mieluummin mennään tietyllä tavalla helpoimman kautta, että onko rohkeutta nostaa asia. Ehkä sitten siellä saattaa olla ne stereotyyppit taustalla, että meillä on tietynlainen tapa toimia. Kuinka paljon esimerkiksi yrityksillä on yhteiskuntavastuuta. Kyllä se on mielestäni kysymys jota ainakin itse tänä päivänä ja nuorempaanakin pohdin silloin kun olin yrityksessä töissä, että kuinka suuri vastuu yrityksillä on.

Risto Sarvas [00:19:49]: Nyt onneksi paljon tässä tietotekniikankin alalla peräänkuulutetaan näitä planeettamme isoja ongelmia, heijastuvat siellä. Että kyllä alleviivan paljon tuota pointtiasi rohkeudesta, koska eihän se tietenkään ole helppoa asettua vastatellen jonkun työnantajan tai isomman porukan äärellä. Varsinkin jos on vähän nuorempi työntekijä, juuri tullut tai ei koe että on paljoa kokemusta, niin olla sitten hän joka alkaa esittämään vaikeita kysymyksiä ja hämmentämään pakkaa.

Marjo Kauppinen [00:20:24]: Niin, ja sitten siinä monesti on se, että se voi tulla vaistonvaraisestikin. Jolloin sitä itsekkin epäilee, että olenko jotenkin väärässä. Kun eihän kysymys ole siitä onko väärässä tai oikeassa, vaan siitä että niistä asioista keskustellaan ja käydään niitä. Jos otan niitä suunnittelupäätöksiä. Ja että näämme myös pitemmälle kuin siihen lähitulevaisuuteen. Se minua välillä mietityttää, että me teemme aika lyhyellä aikavälillä asioita. Esimerkiksi minulla on yksi haave, toivoisin että me voisimme tarjota opiskelijoille sellaisia tapoja käsitellä, että he pystyisivät eri tulevaisuuden skenaarioita käymään läpi. Voisimme varmasti paljon oppia tulevaisuuden tutkijoilta, ja tuoda sitä tietotekniikan opetukseenkin. Miten nähdään, minkälaisia erilaisia vaihtoehtoja jonkun palvelun pitkällä aikavälillä voi olla. Ja siihen voisi yhdistää sitä luovaa ja kriittistä ajattelua. Minkälaisia tulevaisuuden vaihtoehtoja tässä on, minkälaisia vaikutuksia sillä on yksilöön, ryhmiin, jopa yhteiskuntaan.

[musiikkia 00:21:42]

Risto Sarvas [00:21:56]: Alan tässä henkisesti kirjoittamaan muistiinpanoja. Mikä se on se osaaminen mitä ainakin me kaksi tässä peräänkuulutamme tietotekniikassa? Olemme puhuneet rohkeudesta, nyt listasit äsken sitä skenaarioajattelua, kriittinen ajattelu. Millainen sinun listasi on, mitä tarvitsemme tietotekniikassa tai tekniikan puolella ylipäätään? Mitä sieltä puuttuu ja mitä tarvitaan?

Marjo Kauppinen [00:22:21]: Kyllähän siellä paljon sitä on. Yksi mistä lähdemme tietotekniikassa ja yleensä insinöörialoilla on ongelmanratkaisu. Monimutkaisten ongelmien ratkaisu. Ja sitten se kysymys on että mikä on ongelma, miten me rajaamme sen tai miten laajasti näemme sen. Ja sekin on osaamista, se ei ole taitoa minusta. Välillä kun haemme ongelmanratkaisutaitoja, minusta se on laaja-alaista osaamista, ymmärtämistä. Näemme, että se tosiaan voi vaikuttaa yhteiskuntaan. Ja voimme keskustella sitä pitäisikö meidän analysoida sitä, millä tavalla meidän digitaaliset palvelumme vaikuttavat. Eli ongelmanratkaisusta. Sitten mikä tekee meidän tietotekniikkamme, ja varmasti monen ihmisen työstä mielenkiintoisen, on se luovuus. Mitä tarkoittavat luovuus ja luova ajattelu? Kun päästään kehittämään, minä näen sen, että teknologia voi tarjota paljon uusia mahdollisuuksia. Mutta sitten siihen pitää tuoda ja ymmärtää se kohderyhmä, mikä on se heidän tämänhetkinen tilanteensa, mikä siellä on hyvää, mikä mahdollisesti sellaista mitä voisimme parantaa. Ei siellä välttämättä ole aina ongelmaa, vaan siellä voi olla jokin mahdollisuus missä voimme parantaa sitä. Ja siinä tietysti pitäisi kyseenalaistaa että onko se meidän näkemyksemme siitä parantamisesta, meidän pitäisi todella ymmärtää että miten tämä käyttäjäkunta näkee asian, ja siihen pitäisi saada niitä toimintatapoja. Jatkuvasti peilata ja analysoida, ei pelkästään niitä hyviä puolia, vaan siinäkin taas se kriittisyys.

Risto Sarvas [00:24:17]: Itse paljon pohdin juuri noiden kysymysten äärellä, että kuinka paljon meillä teknologiaihmisinä, onko meillä osaamisia? Pitääkö meidän hankkia uudenlaisia kollegoja, niitä ihmisiä jotka ymmärtävät vaikka miten perinteisesti yhteiskunnassa vastuut ovat jakautuneet, mistä puhuimme aikaisemmin? Pitäisikö meidän hankkia ihmisiä, jotka ajattelevat luovuudesta hyvin eri tavalla kuin me teknologiatyypit?

Marjo Kauppinen [00:24:45]: Erittäin hyvä ajatus, että toisimme eri aloja, olisi asiantuntijoita ja sitä osaamista. Koska ei meillä useimmillakaan ole sitä koulutusta, että olisimme sen alan asiantuntijoita. Voisin tässä ottaa yhden esimerkin, mikä on ollut sellainen pienimuotoinen kokeilu. Meillä on taiteen ja suunnittelun koulusta yksi opettaja kurssilla, jossa minäkin olen opettajana. Ja me käsittelemme tätä luovuutta. Hän on taidekasvattaja. On ollut hienoa huomata, että opiskelijat ovat kiittäneet että on tullut ihan erilainen näkökulma.

Risto Sarvas [00:25:26]: Voin kuvitella. Itse näen tietotekniikassa meillä haasteen, että meidän pitäisi avata omia ovia ja ikkunoita. Tietotekniikan ongelma on tällä hetkellä se että olemme liian menestyneitä. Tämä maailma on niin tietotekninen, että tietotekniikan osajalla ei ole mitään ulkoista painetta alkaa miettiä tai uusiutua. Niin sehän helposti ajaa sitten siihen että eihän minulla ole mitään hätää. Minä työllistyn, ihmisiä kiinnostaa, ja maailma pyörii tietotekniikassa. Näen että se on haaste, meidän pitäisi aktiivisesti nimenomaan hakea sitä ja kyseenalaistaa meidänkin ajattelua ja touhua. Ja palaan kyllä vielä takaisin tuohon mistä ihan alussa

juttelimme. Kun sanoit että käyttäjäymmärrys ei saa olla sitä erikoisosaamista, se ei saa olla mikään mauste joka ripotellaan. Niin olen itsekin sitä mieltä, että oli se sitten taidekasvatusta tai yhteiskuntatieteet, ne eivät saa olla mausteita joita otamme hyllystä me tietotekniikkatyypit, aina kun tekee mieli. Vaan miten saisimme sen jollain tavalla luihin ja ytimiin sen ajattelun. Koska mehän niitä päätöksiä sitten teemme millainen härpäke tulee tai kenelle tätä palvelua tehdään.

Marjo Kauppinen [00:26:45]: Ja se, mikä tuolla on nähtävissä, niin monialaiset tiimit ovat hyvä tapa. Ohjelmistojen kehittäminen ja digitaalisten palveluiden kehittäminen on tiimityötä. Mutta jotta se yhteistyö olisi hedelmällistä ja arvostavaa, tietotekniikankin pitää avata ovia ja ikkunoita. Meidän alan ihmisillä pitäisi myös olla kyky käyttää sitä katsetta, ja puhua myös sellaista kieltä jota myös muiden alojen ihmiset osaisivat. Samoin kuin heidän pitäisi sitten varmasti tulla vastavuoroisesti vastaan sitä tekniikan näkökulmaa.

Risto Sarvas [00:27:22]: Juuri näin.

Risto Sarvas [00:27:34]: Lopussa meillä on aina tällainen osio, swipemisen hengessä oikealle tai vasemmalle. Jonka teema on "menetkö tieteellä, vai menetkö fiiliksellä?" Eli nyt tulee nopeasti, ja sinun täytyy päättää mitä valitset.

[musiikkia 00:27:49]:

Risto Sarvas [00:27:52]: Unen seuraaminen datalla vai mutulla?

Marjo Kauppinen [00:27:56]: Mutulla.

Risto Sarvas [00:27:57]: Hyvän kirjan löytäminen. Vinkit suosittelu-algoritmillä vai kaverilta?

Marjo Kauppinen [00:28:05]: Algoritmillä.

Risto Sarvas [00:28:07]: Nuorten deittailu, Tinder-deitit vai face-to-face baaritiskillä?

Marjo Kauppinen [00:28:13]: Face-to-face baaritiskillä.

Risto Sarvas [00:28:15]: Politiikan tulevaisuus. Data ohjaa, vai kysytään kansalta?

Marjo Kauppinen [00:28:20]: Kysytään kansalta.

Risto Sarvas [00:28:22]: Vastuu. Käyttäjä vai koodari?

Marjo Kauppinen [00:28:25]: Molemmat.

Risto Sarvas [00:28:30]: Sellaiset swipet. Mikä on lempifiktiivihahmosi?

Marjo Kauppinen [00:28:36]: Rakastan elokuvia, otan vuosien takaa sellaisen Jim Jarmuschin Deadmanin. Siinä Johnny Depp esittää sellaista kaveria, joka lähtee kirjanpitäjäksi jonnekin Keski-Länteen. Tapahtuu varmaan 1800-luvun lopulla.

Risto Sarvas [00:28:52]: Maailma on hassu paikka, ja se asettaa vaikeita tehtäviä. Marjo Kauppinen, tälle hahmollesi pitäisi suunnitella joku teknologinen sovellus. Minkä sovelluksen hän tarvitsisi, ja miksi?

Marjo Kauppinen [00:29:04]: Kaikki ne kohtaamiset, niistä useimmissa tilanteissa seurasi kuolema. Eli olisiko siellä voinut olla kolme kaveria jotka halusivat ryöstää ja tappaa. Olisiko siitä voinut joku tekninen sovellus pyrkiä varoittamaan. Sitten siinä intiaaniyhteisössä, siellähän lähetetään savumerkkejä, olisiko ollut jotain nopeampaa tapaa tehdä se. Kyllä edelleen kunnioittaisin Jarmuschin näkemystä siitä, kuinka asiat kuitenkin voi mennä kaikkine surullisine käänteineenkin, ihminen voi olla onnellinen ilman teknisiä sovelluksiakin. Tässä tilanteessa todennäköisesti päätyisin siihen, että kukaan siinä elokuvassa ollut henkilö ei olisi tarvinnut mitään teknistä sovellusta.

Risto Sarvas [00:30:02]: Aivan upea vastaus. Tekniikan suunnittelija Marjo Kauppinen, kannat vastuusi ja teet päätöksen että sinä et suunnittele yhtään mitään.

Marjo Kauppinen [00:30:10]: En tässä tilanteessa.

Risto Sarvas [00:30:13]: Kiitos paljon, on ollut upeaa keskustelua.

Marjo Kauppinen [00:30:16]: Kiitos.

[musiikkia 00:30:17]

Risto Sarvas [00:30:25]: Kuuntelit Kahvit näppikselle -podcastia. Löydät lisää jaksoja Aallon verkkosivuilta sekä podcast-palveluista kuten Apple-podcastistä ja Spotifysta. Ja jos teemat olivat kiinnostavia, kerro ihmeessä kaverillekin.

[musiikkia 00:30:50]

[äänite päättyy]